Doğan Kardeş

SAYI 16 12 NİSAN 1976 250 KURUŞ

Olağan Dışı Bir Arkadaşlık

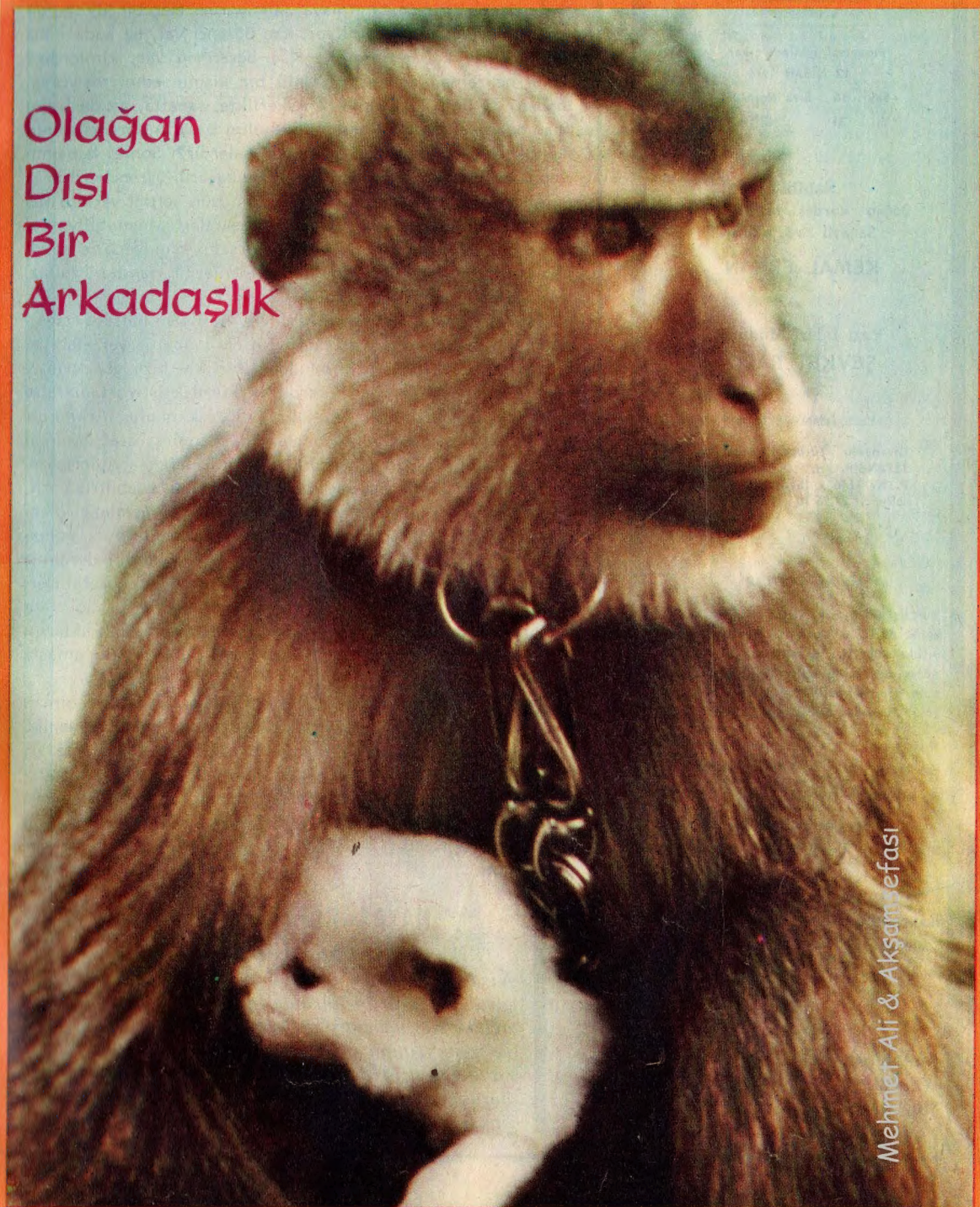

Mehmet Ali & Akşam sefası

Doğan Kardeş
HAFTALIK ÇOCUK DERGİSİ

Pazartesi günleri çıkar.
12 NİSAN 1976
Sayı: 16 Sıra No: 1056
Yıl : 31 Cilt : 1

Sahibi :
Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş. adına

KEMAL ERHAN

Yazı İşleri Müdürü
ŞEVKET RADO

Yazı İşleri ve İdare :

Divanyolu, Türbedar Sokak 22 İSTANBUL ★ Doğan Kardeş P. K. 1146 - İSTANBUL ★ Telefon : 27 95 10 (Santral)

ABONE ŞARTLARI

Yurt içi adi posta, yıllık: 100 TL. ★ Altı aylık: 50 TL. ★ Yurt dışı uçak postası ile yıllık: 200 TL. ★ Altı aylık: 100 TL. Adres değişikliği için 100 kuruşluk posta pulu göndeirlmelidir. (Abone için Divanyolu, Türbedar Sokak No. 22, ISTANBUL)

DİZİLDİĞİ ve BASILDIĞI YER :

Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş. Gönderilen yazı ve resimler iade edilmez.

İLÂNLARINIZ İÇİN İLÂN SERVİSİMİZE MÜRACAAT ETMENİZİ RİCA EDERİZ.

Tel. : 27 95 10

KAPAKTAKİ RESİM :
Olağan dışı bir arkadaşlık
(Sayfa 29)

Bütün İlkokullar Konuğumuz olun

BİZ sizleri haftadan haftaya «Okullarda Sizinle» sayfamızda birbirinize tanıtmaya çalışıyoruz. Her bir ilkokulda ne zeki çocuklar yetiştiriliyor, kaç öğrenci var, ne kadarı kız öğrenci, ne kadarı erkek?.. Kaç öğretmen var, kimlerdir? Okul ne zaman açılmıştır? Ünlü bir kişinin adını taşıyorsa, neden? O ünlü kişi kimdir? Askerlikte, sanatta, ya da bilim alanında yeri nedir? Her bir ilkokulun başarılı öğrencilerinin kendilerini gösterdikleri konular nelerdir? Sonra hepsinin toplu resimlerini yayınlıyoruz. Bir de başarılı öğrencilerinin...

Ancak bunu yaparken kendi gücümüzün yettiği yerlere kadar uzanabiliyoruz. Erişebildiğimiz çevreleri yansıtabiliyoruz. Siz de, yurdun hangi bölgesinde olursanız olunuz, bize kendi ilkokulunuzu, öğrencilerini, öğretmenlerini tanıtabilirsiniz, faaliyetlerinizi anlatabilirsiniz. Örnek 22. sayfamızda.

Size de böyle bir sayfa ayırabiliriz. Haftadan haftaya yayınladığımız bu tanıtma dizisinde sizin okulunuz da yer alabilir. Resimler çektirip gerekli bilgilerle birlikte bize gönderin... Bu arada, başka okullarla kardeşlik kurmak istiyorsanız size yardımcı olabiliriz. Bir ilkokulun, diğer ilkokulla ilişki kurmasında, «Kardeş Okul» olmalarında dergimiz aracılığından faydalanılabilir. Öğrencilerinin de çeşitli merak konuları üzerinde birbirleriyle haberleşmelerine yardım edebiliriz. Pul, kartpostal, meşhur adamların resimleri, çeşitli memleket manzaraları, bitki, kitap, veya diğer merak konularında koleksiyonlarını zenginleştirmek isteyenler, bu isteklerini dergimiz aracılığıyla başka meraklı okuyucularımıza duyurabilirler.

Gördüğünüz gibi DOĞAN KARDEŞ sizinle kardeşliği tam bir arkadaşlık havası içinde yürütmek istiyor. Tanıdıklarını çoğaltırken arkadaşlığı yoğunlaştırmaya çalışıyor. Bu amaçla bir de kulüp kurmuştur.

DOĞAN KARDEŞ OKUYUCU KULÜBÜ'ne siz de üye olmak tisersiniz değil mi? Eğer önceden üye iseniz, kartınızı yenilemek için eskisini göndermenizi bekliyoruz. Yeni üye olacaklar, arka sayfamızda yayınlanan kuponlardan altı tane biriktirecekler ve geçen hafta ilân ettiğimiz gibi gerekli bilgilerle beraber bize göndereceklerdir. Eskiden üye olanların kupon biriktirmelerine gerek yoktur. Hoşça kalın; haftaya tekrar buluşalım. ■ **DOĞAN KARDEŞ**

HAYAT 21 nci YILINDA

Türkiye'nin en büyük mecmuası HAYAT, Nisan ayı içinde yayın hayatının 21. yılına girdi. 20 yıldır biribirinden güzel sayılarla annelerinize, babalarınıza sayfalar dolusu bilgi ve zevk sunmuş olan bu büyük mecmuayı, yayınevimizin de en büyüğü olarak sizlerle beraber tebrik ediyoruz; kendisine daha nice başarılı yıllar diliyoruz. DOĞAN KARDEŞ

Hava Treni İle Park Gezintisi

Doğanın güzelliklerini bozmamak için özellikleri olduğu gibi saklanan parkta vızır vızır elektronik hava trenleri işliyor

Kompüterlerin, hava trenlerinin bitki parklarında ne işi var diyeceksiniz ama, Amerika'nın Miyami şehrinde böyle bir parkın en faydalı araçları işte bunlar! İçersinde türlü bitki ve hayvanlar bulunan arazi, inişli yokuşlu olduğundan yürüyerek gezmek zor. Yol açmak ta tabiî görünümü bozacağı için en iyi çareyi havadan dolaşacak bir trende bulmuşlar. Şimdi ahali bu trene biniyor, ne var ne yoksa havadan seyrediyorlar.

Bir kilometre kare büyüklüğündeki parkın içinde dünyanın sıcak bölgelerinden getirilmiş her çeşit bitki bulunuyor. Ayrıca «göller» içinde Deniz Aslanları, Yunus ve Köpek balıkları kendi sularında imiş gibi yaşıyorlar. Bunları havadan seyretmek için binilen trenin her vagonu 12 kişi alıyor. Ve tren, saatte 20 kilometre gibi bir hızla gidebiliyor. Ancak yolda göller üzerine gelindiği zaman duruyor, on dakika kadar bekliyerek ziyaretçilerin aşağıdaki hayvanları görebilmelerini sağlıyor.

Hava treninin durup kalkması bir kontrol odasında kompüter aracılığıyla yönetilmektedir. Tren geceleyin de işliyor. Bu sırada ağaçlar arasında dolaşan Ateş Böceklerinin yanıp sönen pırıltılarıyle orasını bir masal ülkesine çevirdiğini düşünebiliyorsunuz, değil mi? ■

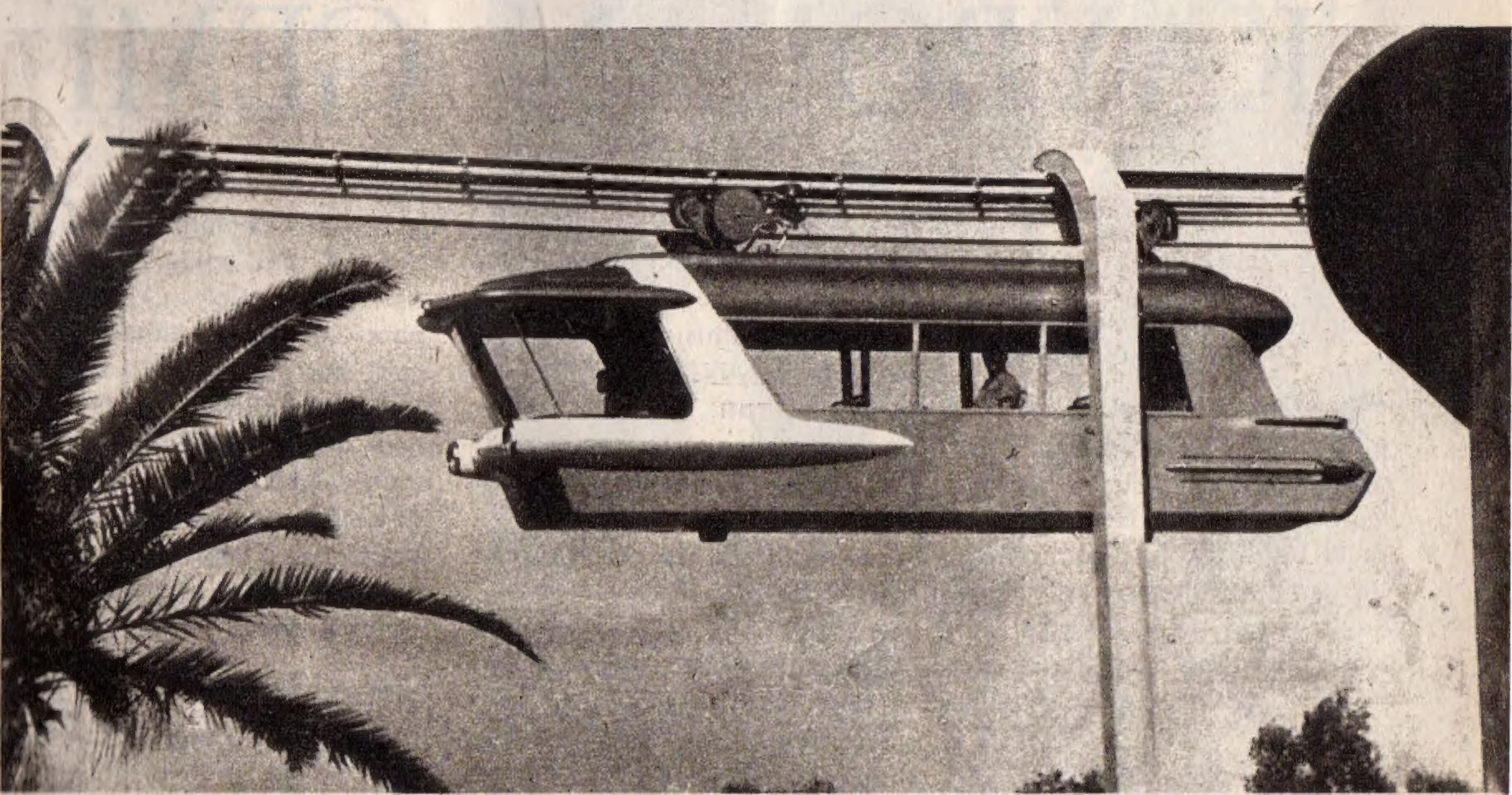

KAYBOLAN GEMİ

Okyanusta bir deniz mağarasına dalan altın yüklü teknenin peşinden gidenler de geri gelmiyor

KÖBETÇİNİN «Dikkat... Karaya bindireceğiz» diye bağırması üzerine ikinci kaptan hemen toparlandı. Gerçekten karayla burun buruna gelmişlerdi. Ve gemi, görülmeyen bir akıntı ile kayaların üstüne doğru acımasız bir hızla sürükleniyordu. Kaptan gırtlağını yırtarcasına haykırdı:

— «Alabanda iskele.»

Fakat yelkenleri şişirecek en ufak bir rüzgâr yoktu. Dümendeki adam elindeki dümen dolabını bütün gücüyle çevirdiyse de, gemi, «banamısın» demiyordu. Nihayet büyük bir gürültü ile kayaya çarptı. Şaşıran yolcular gecelikleriyle güverteye fırladılar ve çevrelerine bakınarak korku içinde titremeye başladılar.

Akıntılar gemiyi, bir ileri bir geri sallıyordu hâlâ. Her sallanışta bir kaya topluluğuna çarpıyor, sonra ötekine vuruyordu? Derken yeni bir akıntı, onu bir mağaranın ağzına doğru itti. Geminin yarısı içerde, yarısı dışarda kalmak üzere grandi direği mağaranın tavanına takıldı.

Bu durum, yolculara biraz rahatlık verdi. Çok şükür gemileri parçalanmamıştı. Çünkü tutunacak, kurtulacak bir yer yoktu. Mağaranın duvarları dümdüzdü, cam gibiydi. Giriş kısmı, kocaman dalgaların öfkeyle kaynaştığı kaypak kayalarla doluydu. Sabaha kadar bekleyip can kurtaran sandallarını indirmekten başka çare yoktu.

Altın Yüklü

«General Grant» adı verilmiş olan bu gemi Avusturalyadan İn-

giltere'ye yün, deri, altın ve yolcu taşıyan bir yelkenli idi. 1866 yılının o nisan gecesinde kayalık bir bölgede dolaşmaması gerekirdi. İzleyeceği rotaya göre Avusturalyadan güneye doğru uzanacak, Pasifik Okyanusunu geçecek, Horn Burnundan Atlantiğe girecekti. Nisan sonları ve mayıs başları güney kışlarının başladığı aylardı. Acı soğuk yüzünden kaptan, gemisini, Horn Burnundan kolayca geçirecek olan rüzgâr altına sokamamıştı. Bu manevrayı yapamamıştı... O yüzden de Yeni Zelanda dolaylarındaki Okland adalarının kayalıkları arasına sıkışmıştı.

Gece ilerledikçe deniz de milim milim alçalmaya başlamış ve gemi, mağaranın içine daha çok sokulmuştu.

Şafak söker sökmez iki sandal denize indirildi. General Grant gemisi de yavaş yavaş kayıplara karışıyordu. Yolcular çala kürek mağaradan uzaklaştılar, fakat bu sefer bir fırtınaya yakalandılar. Böylece tam iki gün dalgaların kucağında dolaştılar. Bütün umutları, on mil ötede «Şaşırtan Ada» gibi umut kırıcı bir isim taşıyan kara parçasına kapağı atmaktaydı. Nihayet sırılsıklam ıslanmış, üşümüş, perişan bir duruma girmiş olarak adayı buldular ve yanaştılar.

Orası gerçekten şaşırtan, boş, ıssız bir yerdi. Hele kışı geçirmeye hiç elverişli değildi. Besbelli fok avına çıkmış kimseler tarafından kullanılmış eski bir kulübe buldular orada. Yolculardan birinin cebinden çıkan bir kibritle ateş yakıldı. Fok balıkları yakaladılar, etini yediler, derisinden elbise yaptılar. Kadın erkek tam 14 kişi böylece bir kış geçirdiler.

Aylarca Kuşatılmış Durumda

Bahar gelince içlerinden 4 kişi sandala binip Avusturalyaya gitmek istedi. Fakat bir daha kendilerinden haber alınamadı. Geri kalanlar orada bir kış daha geçirdiler. Bir kişi öldü. Ötekilerde ne umut, ne de cesaret kalmıştı. Her şeyi unutmuşlardı.

Çareyi, gemilerin görebileceği daha başka bir adaya taşınmakta buldular. Orada talih yüzlerine güldü. Geçen başka bir gemi kendilerini görünce aldı ve on sekiz aylık bir yolculuktan sonra medeniyete kavuştular.

Fakat hikâye burada bitmiyor. Bu kazazedelerin ortaya çıktığı haberi yayılınca çok kimse, General Grant gemisini bulma sevdasına kapılmıştı. O zamanın parasıyla beş milyon liraya sigortalı olan eşya, bulunmaya değerdi. Bir kısmı altın arayıcısı olan yolcuların altınları da külçe halinde gemide kalmıştı.

Birkaç gemi yola çıktı. Fakat umut kırıcı adaya varmadan geri döndüler. Ne gemi, ne de enkaz görmüşlerdi. Derken Defne adında bir yelkenli ile bir takım başka denizciler yola çıktı. General Grant gemisinden kurtulan yolculardan birini de yanlarına almışlardı. Onun bir şeyler bileceğini, hatırlayacağını umuyorlardı. Fakat ancak üçü geri dönebildi. Anlattıkları şuydu:

— «Söz konusu mağarayı bulduk. Arkadaşlarımızdan çoğu bir sandalla mağaranın içine girdiler. Ama bir daha geri dönmediler. General Grant gemisi gibi onlar da kayboldular. Ve biz üçümüz, arkadaşlarımızı da kaybetmiş olarak böyle eli boş geldik.»

Bu olaydan sonra General Grant gemisini aramaya çıkanlar olmuş fakat hiçbiri altınların izine rastlamamıştır. Evet, onu bulanlar elbette ki çok zengin olacak. Ama kendileri kaybolmazlarsa. ■

⑩ BALIK ÇOCUK

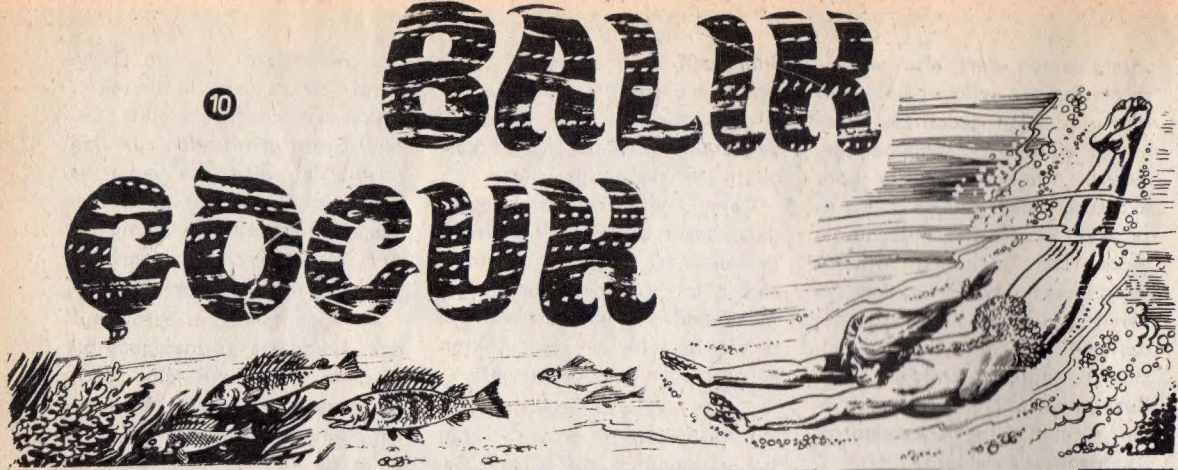

BANDHAR'A İKİNCİSİDE HU-
CUM ETTİ.

SWAR-UMPF

BU KUYRUK DARBE
LERİ İNSANIN KEMİ KLE
RİNİ KIRAR. BANDHAR
BİTTİ.

BANDHAR HAKİKATEN BAYILDI

NİHAYET
BU İŞ BİTTİ. ŞİM-
Dİ ADAYA DÖ-
NEBİLİRİM.

İKİ SAAT SONRA CYRUS'UN
BEKLEDİĞİ YERDE.

ORADA SU-
DA BİRŞEY VAR.
NE OLUYOR.
ACABA

SWUURUSSH!

AZSONRA

BİR ŞE-
YİN YOK
YA?

HAYIR. ÇALINAN
ALTINLARI BULDUM.
MERSİNLER BAND-
HARI GETİRİYORLAR.

İŞTE SANA İFTİ-
RA ATAN HIRSIZ.

ÇOK TEŞEKKÜR EDE
RİM. İNŞALLAH SUÇU
NU İFİRAF EDER.
YOKSA POLİS BANA
İNANMAYABİLİR

BALIK DOSTLARIM ONA SÖY-
LETİR. DEĞİL Mİ BANDHAR.

EVET, EVET. YAZILI BİR İTİ-
RAF YAPAYIM. NE OLUR ONLA
RI BANA SALDIRTMA.

R-R-RIP

HAYATIMDA BÖYLE
ÇOCUK GÖRMEDİM.
HAPSE RAZIYIM.

NİHAYET
ÖZGÜR
OLACAĞIM.

BİR MÜDDET
BENİMLE KAL
SANA BALIK
ÇOCUK.

OLMAZ KARA
ADAMI. KAYBET-
TİĞİM ANNEMİ
VE BABAMI BU-
LACAĞIM.

VE HEMEN DENİZİN DERİNLİKLE Rİ
NE DOĞRU UZAKLAŞTI.

BALIK ÇOCUK YİNE YALNIZDI. ANNE
YE BABASINI BULMAK İÇİN KENDİNİ
EVİ OLAN DENİZİN KUCAĞINA ATTI.

- **Haftaya bu sayfalarda tam bir resimli hikâye, sonra bir ilâve Cep Romanı yayınlanacaktır.**

O Günden Bugüne

İNSAN MI BİSİKLETİ TAŞIYOR, BİSİKLET Mİ İNSANI?

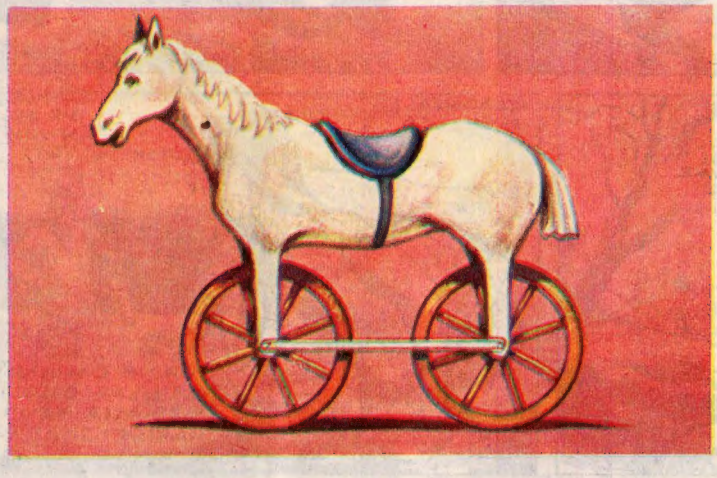

1791 yılında bisiklet adına tekerlekli bir tahta at vardı. Garip davranışlarıyle tanınmış bir Fransız bunun üzerine ata biner gibi binip yürüyordu. Paris halkı buna güldü.

Yıl 1817... Bu kez Almanya'da bir adam belirdi. O da bir çeşit bisiklet icat etmişti. Ama tekerlekli at unutulmuştu. O yalnız tekerlekler üzerinde yürümeye çalışıyordu.

TELEVİZYON programlarında gördüğünüz «Kral ve Ben» filmindeki bisikleti hatırlıyor musunuz? Kral ona nasıl binmeye çalışıyordu da düşüyor, sonra yine biniyor ve saray halkı gülmemek için kendini zor tutuyordu...

O bisikletin biçimini de hatırlıyorsunuz değil mi? Bu sayfada gördüğünüz resimlerden hangisine benziyor? Diyelim ki üçüncü resme. O halde 1861 modeli bir bisikleti.

Ama ondan da eskileri nasıldı acaba?

1971 yılında Paris'te, Kont dö Sivrak adında sivri akıllı birinin, ayaklarına tekerlek takılmış bir tahta at üstünde yürüyerek dolaştığı görülmüştü ve herkes buna gülmüştü. Gülmemek elde değildi. Çünkü kimin kimi taşıdığı belli değildi. Tekerlekli at üstündeki adam basbayağı yürüyordu' Buna bisikletin ilk hali denebilir.

Sonra attan vazgeçildi. Yine iki tekerlek üzerine küçük bir kalas oturtuldu. Ön tarafına da iki elle tutulacak bir ağaç parçası eklendi. Fakat üzerine binen adam, bunun bir faydasını görmüyordu... Kendi yine ayakları yerde yürüyor ve yürüdüğü zaman tekerlekleri de beraber yürütüyordu. Sizin anlıyacağınız bisiklet insanı değil, insan bisikleti taşıyordu. Yıl 1817...

BİSİKLETE PEDAL NE ZAMAN TAKILDI?

Seneler geçip de 1861'e gelindiği zaman Piyer Mişo adında bir Fransız arabacısı, çırağıyla beraber bu tekerlekli araca bir pedal taktılar.

İşte bisiklet böylece meydana gelmişti. Birçok şekiller değiştirdi. Ama artık insan bisikleti değil, bisiklet insanı taşıyordu.

Son yıllarda bisiklet, bütün ülkelerde yeniden moda oluyor. Geçen yıl yalnız İngiltere'de bir milyondan fazla yeni bisiklet piyasaya çıkarıldı. Bir yandan da

benzin sıkıntısı otomobil yerine bisiklet kullanmaya zorlandı.

Bununla beraber bisikletin kolaylıkları küçümsenemez: Otomobillerin giremediği yerlere onunla girebilirsiniz. İstediğiniz yerde kolayca manevra ve park yapabilirsiniz. Hepsinin üstünde olarak katlayıp bir paket haline getirebilirsiniz. Bisiklet sizi değil, siz bisikleti taşıyorsunuz ama, bu kısa bir zaman içindir. Sonra onu şemsiye gibi yeniden açıp üzerine binerek dilediğiniz yere gidebiliyorsunuz. Buna portatif bisikletler deniyor. Bisikletler türlü biçimler aldı. Yarış bisikleti var; gezi bisikleti var, gidonları değişik yönde, eğrilikte bisikletler var. Küçük ya da büyük tekerlekli bisikletler, her parçası ayrı ayrı takılabilen ve çok ufak paketler haline getirilebilen bisikletler var. Sözün özü bisikletlerin türlüsü icadedildi. Atın da yeri ayrı. ■

1861 yılına gelindiği zaman iş değişti. Bu tekerlekli araca bir de pedal takılmıştı. Üstüne binen insan ayaklariyle pedalları çevirince ileri gidiyordu. Bu görünüm çok kimsenin hoşuna gitti.

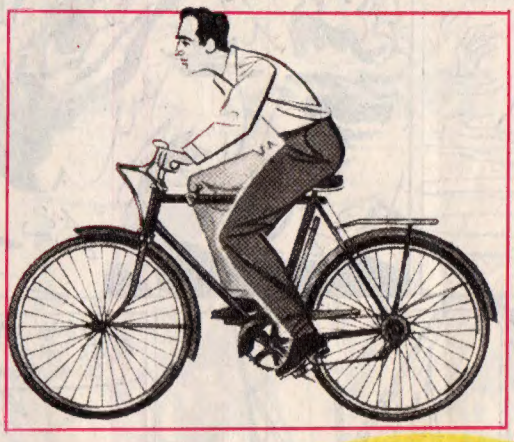

Bisiklet solda gördüğünüz yeni şeklini almadan önce birçok biçimlere girmiştir. Bunlardan biri aşağıda gördüğünüz kocaman tekerlekli şeklidir. Ama yalnız ön tekerleği.

BU DA DENİZİN BİSİKLETİ

Karada bisikleti görenler bunun denizde bir örneğini yaratmak istediler... Almanya'da Zimmer adında biri bu bisikletli deniz kayığını icat etti. Yine pedalla yol alan bir taşıt.

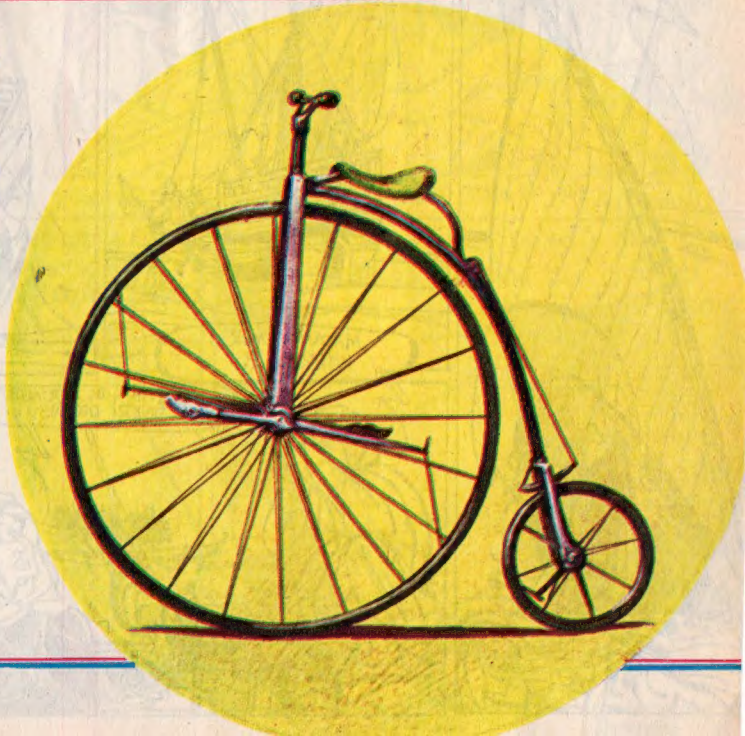

YAMAN GAZETECİ

petrol korsanları

FAKAT DOSTLARIMIZIN MUTLULUĞU UZUN SÜRMEZ. DÜŞMANLARI ONLARLA SANKİ OYNUYORDUR!...

BU SIRADA GEMİDEN GÖLDEKİ GİZLİ ÜS BAĞLANTISI KAPALI DEVRE BİR ALICI VERİCİ DÜZENİNDE GÖRÜŞÜR!

(Devamı Var

MANTAR KIZ

Düne kadar zevkle izlediğiniz «Do Majör Mantarfoni» isimli Mantar Cüceleri Romanımız sona erdi. Şimdi Mantar Kız'la yeni bir serüvene başlıyoruz. Bu dizimizi de aynı zevkle izleyeceğinizi umarız.

Doğan Kardeş

GÜNAYDIN MANTAR DEDE. İYİMİSİNİZ. GİDİP SİZE ORMANDAN CEVİZ TOPLAYAYIM MI?

CEVİZ SEVMİYORUM!

HAYIR HAYIR TEŞEKKÜR EDERİM. İSTERSEM SANA SÖYLERİM.

SAHİ Mİ? ÇOK TEŞEKKÜRLER!

İŞTE ŞAKACI MANTAR.!

GÖZLÜKLÜ MANTAR SANA BİR HEDİYEM VAR!

NE NAZİKSİN NE VAR İÇİNDE

PROUF

?

ÇOK ÜZGÜN DURUYORSUN NEYİN VAR?

BİRAZ CANIM SIKILIYOR!

CANIN SIKILIYOR DEMEK! BU AKŞAM BİR BAYRAMI YAPALIM!

NE GÜZEL OLUR MANTAR DEDE.. MÜZİK VE DANS ÇOK GÜZEL!

VE O AKŞAM BÜYÜK BİR ATEŞİN ETRAFINDA EĞLENİYORLARDI.. MUTLUYDULAR..

FAKAT BAHAR BAŞKA BİRİNE PEK NEŞE GETİRMEMİŞTİ.. BU BÜYÜCÜ GARGAMEL DİE KÖTÜLÜK PLANLIYORDU

İNTİKAMIMI ALACAĞIM.

EVET! İNTİKAMIM KORKUNÇ OLACAK. GÖZLÜKLÜ MANTARCÜCELEĞİ

(Devamı var)

DEDEMİN EVİ

15

Yazan:
KEMALETTİN TUĞCU

ÖZET: Albay Dr. Ekrem Bey Emekli bir ihtiyardır. Çocukları ve damatlarıyla geçinemez, kendisine küçük bir ev yaptırır. Çok sevdiği iki torununa hayatı boyunca çektiği yalnızlığı anlatır. Diğer yandan çocuklar ve eşler arasında şiddetli bir geçimsizlik başlamıştır. Bu geçimsizliklerin sonunda Kadri Bey'le Selma Hanım ayrılır. Koca köşkte artık bir baykuş yuvası haline gelmiştir.

DEDEMİN anlattıkları bir bir aklımda kalmıştı. Daha sonra bir gün ona sormuştum:

— «Dede dağ dağ üstünde olur mu?»

— «Olur Can.»

— «Sen ev ev üstünde olmaz diyorsun?»

— «Büyüklerimiz öyle söylemişler.»

— «Ne demek bu?»

— «Bir büyük evde dört beş ailenin oturması demek. Böyle kalabalık bir ailede herkesin huyu değişik olur. Aileye gelinler, damatlar katılır. Kıskançlıklar başlar. Bunun için atalarımız ev ev üstüne olmaz demişler.»

— «Onun için mi halalarım, eniştelerim hep kavga ediyorlar?»

— «Evet Can.»

— «Ama dedeciğim koskoca evde de tekbaşına oturulur mu?»

— «Oturulmaz ama insan yalnızlığa katlanmalı. Her küçük aile kendisine bir ev açarsa hem kavga çıkmaz, hem de kendi başlarına kalıp idare ederler.»

Ben çok küçük bir çocuk olduğum halde Dedemin ne sıkıntılar çektiğini, kavgalara, çekişmelere ne kadar üzüldüğünü biliyordum.

Büyüklere ben de kızmağa başlamıştım. En çok dedemi üzdüklerine kızıyordum. Deniz ablam bana örnek olmuştu. İyi mi, fena mı? bunu da ayırt edecek kadar büyük değildim. Benim adım Can'dı. Ama Selma Hanım bana hep: Piçkurusu, diye seslenirdi. Belma hanım da: Yumurcay, derdi. Belma Halam, Selma Halam kadar fena değildi. Bazen beni sever, okşar, hatta ortalıkta bir kavga başlayacağını anlayınca beni merdivenlere kadar götürür: «Haydi sen dedenin yanına çık,» derdi.

Bir gün, pek az hatırlıyorum. Köşktekilerin hepsi bir yere gitmiş, bir hizmetçi ile bir Selma Hanım kalmıştı. Ben annemi arayıp ağlamışım. Selma Hanım beni susturmak için çamaşırlığa götürmüş, bir güzel dövdükten sonra oraya kapatmış. Hizmetçi beni oradan çıkarmış: «Hanımefendi, çocuk korkudan sarılık olacak!» demiş.

Onun böyle söylemesine karşılık Selma hanım onu kovmuş. Ama annem, babam işi haber alınca Selma Hanıma çatmışlardı.

10

İlkokulun ikinci sınıfına geçmiştim. Artık sekiz yaşımdaydım. Kendi başıma yokuşu inip okula kadar gidiyor, akşamları da yine yalnız dönüyordum.

Dedem, Şaban Efendi, Deniz ablam, ben küçük evde oturuyorduk. Büyük köşk gittikçe viran-

«Ben ilk defa yangın görüyordum. Pencereden baktığım zaman, alt kattan dumanla karışık alev dilleri yükseliyordu...»

laşıyordu, saçaklarından tahtalar kopuyor, olukları sarkıyor, üst katın camlı pencereleri alt kata alındığı için, bu boş kalan pencere yerlerinden köşkün üst katına kargalar, baykuşlar giriyordu.

Bazen akşam karanlığında veya gece yarısı bir baykuşun öttüğünü duyardık. Deniz ablam bu sesten çok sinirlenirdi.

Dedem: «Baykuşlar harap evleri severler,» derdi. «Varsın ötsün.»

— «Ama Dedeciğim, eskiden hiç baykuş sesi duymazdık.»

— «Tabii duymazdık yavrum. Çünkü bu koca köşk bir virane değildi. Her odasında bir insan otururdu. Saçakları sağlamdı. Hiç bir kuş giremezdi. şimdi öyle mi?»

Deniz ablam ders çalışırken veya keman çalarken baykuş öttüğü zaman başını çevirir, karanlıklara bakarak bu acı sesi dinlerdi.

Daha sonra artık baykuş sesi duyulmadı.

Niçin mi?

Bir gece yeni yatmıştık. Bir son bahar gecesiydi. Köşkle Dedemin evinin arası pek uzak olmadığı için, kapalı pencerelerin arkasından duyduğumuz çığlıklarla uyanmıştık.

Ben de gözlerimi açtığım zaman odanın içinin kırmızı ışıklarla dolduğunu görmüştüm.

Zavallı Dedem:

— «Köşk yanıyor!» diyordu.

Ben ilk defa bir yangın görüyordum. Pencereden baktığım zaman alt katın pencerelerinden dumanla karışık alev dilleri yükseliyordu. Bahçe komşularla, yangını görüp gelenlerle dolmuştu.

Babam elleri yer yer yanık bir halde Nevin annemi zorla bizim oturduğumuz küçük eve getirmiş:

— «Baba, o yaptı, o iş sahibi ettiğin, bunca yıl beslediğin Kadri yaptı bu işi,» diyordu.

(Devamı var)

ANNENİN KÖŞESİ

«Sıramızı Bekliyoruz»

«İki üç haftadır muhabirlerinizin ilkokulları gezdiğini görüyorum. Oralardan haberler getiriyorlar, her okulun kısa bir hayat hikâyesini çıkarıyorlar, başarılı öğrencilerini, öğretmenlerini tanıtıyorlar. Ben de bir ilkokul çocuğu annesi olduğum için tabiî ilgileniyorum. Gerçi verilen bilgiler o kadar çok ve ayrıntılı değil. Belki de yeriniz dar. Ama bir hizmet gördüğünüze eminim. Çünkü çocuklar, hele herhangi bir sahada başarılı olanlar resimlerini derginizde gördükçe daha bir heveslenecek, başarıya ulaşmak isteyenler de çalışmalarını hızlandıracaklardır.

Ben kendi çocuğumdan biliyorum. Normal dersleri dışında adı iyi şiir okuyanlar arasında geçtiği için nasıl öğünüyor görseniz: Bu sanattaki başarının sırrını başkalarına da anlatmaya çalışıyor. «Önce serbest olacaksın» diyor. «Mutlaka yüksek bir yere çıkacaksın. Söylediğin sözleri ellerin kollarınla da anlatmaya çalışacaksın. Dik duracaksın. Başın yukarda olacak ki sesin soluğun iyi çıksın.» İyi şiir okumak için bunları bilmen gerek.»

Derginizde adı ve resmi çıkan başarılı öğrencilerden her birinin dersleri veya kendilerine göre böyle özellikleriyle ilgili başarı sırları olduğu muhakkak. Ben bir anne olarak kendi çocuğumun hangi dalda olursa gösterdiği başarı ile yakından ilgileniyorum. Elimden geldiği kadar ona yardımcı olmaya çalışıyorum. Asıl söylemek istediğim şu: İstanbul dışındaki ilkokullara ve öğrencilerine ne zaman sıra gelecek.

Doğan Kardeş İstanbul'da çıkan bir dergi olduğu için herhangi bir teşebbüsünde önce İstanbul'dan faydalanması tabiîdir. Ama ilimizde de okunan bir dergi. İsterdik ki ilimizin ilkokullarından da haberler Doğan Kardeş'te çıksın. Saygılarımızla.»

Cavidan Gönenli (Balıkesir)

Mektubunuza teşekkür ederiz. Hediyeniz adresinize gönderilmiştir.

Yurdumuzun her tarafındaki okulları ve başarılı öğrencilerini tanıtma konusunda bu hafta 2'nci sayfamızdaki çağrıyı okuyun ve okutun.

Bu sayfada mektubu yayınlanan her anne ya da çocuğa bir hediye gönderilecektir. Adresimiz «Doğan Kardeş Dergisi, Annemin Köşesi, Türbedar Sokak No. 22, Divanyolu - İstanbul.»

Siz de gönderdiğiniz mektuba adresinizi açık olarak yazmayı unutmayın.

ANNE İÇİN SÖYLENMİŞ GÜZEL SÖZLER

Düştüğüm zaman beni
kaldırmaya koşan kimdir?
Ve beni avutmak için
masal söyleyen
Acıyan yerimi öpen?
Annem!

☆

(Siz de anne için güzel sözler buldukça gönderin.)

Bilmediği yoktu, bildiğin

FÂR

Bir toplantıda bilgisine u
ması söylendiği zaman çek

Genç Türk filozofu Fârâbî, karşısına çıktığ
şaşırtmış, fakat sonra, bilgisi ve sanatıyle

Yazan: MİDHAT

DÜNYA'nın yetiştirdiği en büyük bilgin ve filozoflardan biri olan Mehmed Fârâbî 870 tarihinde Türkistan'da Seyhun ırmağının kenarındaki Fârâb şehrinde doğmuştur. Temiz Türk soyundandır. Babasının adı Turhan, dedesinin adı Uzlug' dur. İlk önce memleketinde tahsil gördükten sonra İran'a giderek Farsça, sonra Bağdat'a giderek Arapça öğrendi. Bu sırada Ebu Beşiri Meno Yunus adlı meşhur filozof Bağdat'a gelmiş bulunuyordu. Fârâbî onun derslerine devam ederek Aristo mantığını ve eski Yunan felsefesini öğrendi. Horran'da Haylân oğlu Yuyanna adlı Suryanî bir filozofun şöhretini duyarak oraya gidip kendisinden ders okuduktan sonra yine Bağdat'a döndü. Sonra birçok bilimleri orijinal kaynaklarından okuyup elde edebilmek için Lâtince, Yunanca ve Suryanî dilini öğrendi. Gece gündüz okurdu. Aristo'nun el yazısiyle istinsah ettiği bir kitabının kapağının arkasına «Bu kitabı tam yüz kere okudum» diye yazmıştı. Bir gün kendisine:

— Mantık biliminde siz mi, Aristo mu üstündür? diye sordular; Ondan hiç aşağı olmadığı halde büyük bir alçak gönüllülükle:

— «Eğer Aristo'nun zamanına yetişseydim, belki onun en gözde talebesi olabilirdim.» Karşılığını verdi.

Fârâbî böylece büyük bir bilgin ve filozof olarak yetişti. Aynı zamanda musikişinas ve bestekârdı. Doğu musikisinin esaslarına dâir pek değerli bir eser yazmış, ayrıca kanun adlı sazı icat etmiştir.

EN ÖNDE OTURUYOR

FÂRÂBÎ, bundan sonra devrin namlı bilginleriyle tanışmak için Şam'a ve Mısır'a gitti. Dönüşte Halep'e uğradı ve burada kalmaya karar verdi. O devirde Halep'de Hemedanoğullarından Seyfüddevle Ali adlı Türk soyundan bir Bey hüküm sürüyordu. Fârâbî ilk önce onun meclisine vardığı zaman burası tanınmış bilginler ve filozoflarla doluydu. Fâfâbî, sırtında ömrünce terk etmediği eski bir Türkmen elbisesiyle kapıda durdu. Seyfüddevle kendisine:

— «İçeriye gir ve otur!» dedi. Fârâbî:

— «Nereye oturayım?» diye sorunca da:

— «Liyakatinin hak ettirdiği yere...» cevabını verdi.

Fârâbî, bunun üzerine ilerledi ve hazır bulunanların kiminin sırtına basıp kiminin omuzundan atlayarak geçip en öne vardı... Onun bu tutumu Seyfüddevle'ye ağır geldiği için maiyyetinde hizmet edenlerden birine kendisinin icad ettiği ve onunla onlardan başkasının bilmediği bir dille:

— «Bu koca herif küstahlık etti. Şimdi kendisine bazı şeyler

i de çok iyi biliyordu...

ÂBÎ

ının düşecek bir yere otur-
meden en öne geçmişti...

sorulacaktır. Eğer cevap veremezse yakasından tutup dışarı atın ve haddini de bildirin!» dedi. Fârâbî, pek çok dil bildiği için söylenenin ne olduğunu sezerek:

— «Efendim, biraz sabredin ve sonra karar verin!» dedi. Hükümdar şaştı:

— «Sen bu dili biliyor musun?»

— «Hayır efendim, ancak konuşulan bütün namlı dilleri bildiğim için ne söylediğinizi sezdim.»

EN ÇETİN SORULAR

BUNDAN sonra, çetin bir imtihan başladı. Ancak Fârâbî, hazır bulunanların yağdırdığı bütün suallere gereken cevapları verip onları susturdu. Sonra, kendisi sormaya başladı. Biraz geçince, hiç kimse cevap veremez oldu. Bunun üzerine sormuş olduklarının cevaplarını kendisi izah etti. Sonra da ayrıca kendilerine çeşitli bilimlerden bahisler nakletti. Acele hepsini yazdılar.

Seyfüddevle onun bu halini görünce kendisine pek büyük hörmet ve itibarda bulundu. Çünkü o da devrinin bilginlerindendi. Başbaşa konuşmak için mecliste bulunanları dışarıya çıkardı. Sonra:

— «Bir şey yer misin?» diye sordu.

Fârâbî:

— «Hayır» dedi.

— «Ya bir şey içer misin?»

— «İçki kullanmam.»

— «Peki, ruhun gıdası olan musikiye rağbetin var mı?»

Fârâbî bunu severek kabul etti. Hemen genç ve güzel cariyelerden kurulu bir saz heyeti gelip çalmaya ve söylemiye başladılar. Fârâbî, onları hemen durdurup sazlarını yeniden akord ettirdi ve hatalarını söyledi. Seyfüddevle:

— «Demek bu fende de mahirsiniz,» dedi.

Fârâbî:

— «Evet efendim, müsaade edin...» diyerek yanında taşıdığı torbadaki kanununu çıkarıp düzen verdikten sonra çalmaya koyuldu. Mecliste bulunanları büyük bir neşe sarıp gülmeye başladılar. Arkasından başka bir şey çaldı. Bu sefer herkes hüzünlenerek ağladı. Üçüncü parça ise hepsine derin bir gevşeklik verip uyuttu. Fârâbî de onların uyumasından faydalanarak gizlice sıvıştı.

Emîr'i serbest davranışlarıyle ilkin herkesin takdirini toplamıştı.

RTOĞLU

GÖZÜ TOK ADAM

SEYFÜDDEVLE, ertesi günü onu bulduratarak isteğini sordu. Fârâbî:

— «Günlük ekmeğimi kazanmak için bir bağcının yanında çapa çapalıyorum. Halbuki geçimim olsa, bunun yerine kitap yazardım» dedi. Hükümdar, ona büyük bir maaş bağlamak iste-

(Devamı 27. sayfada)

SİHİRLİ AYAKKABI

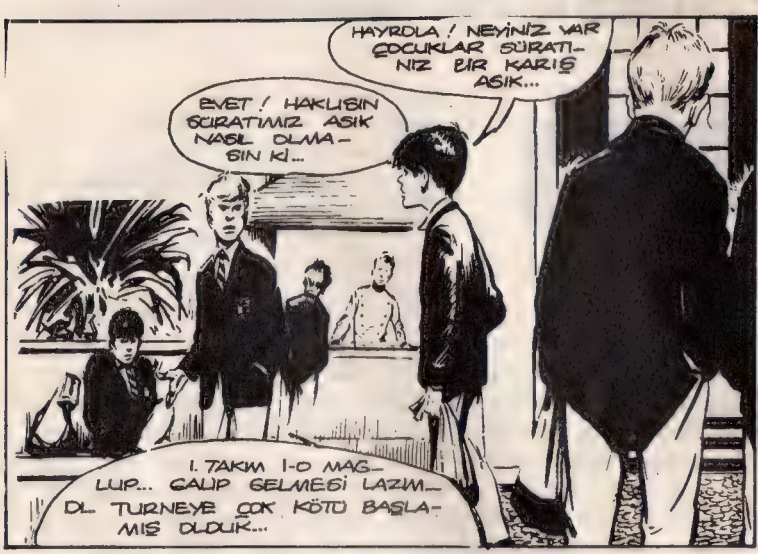

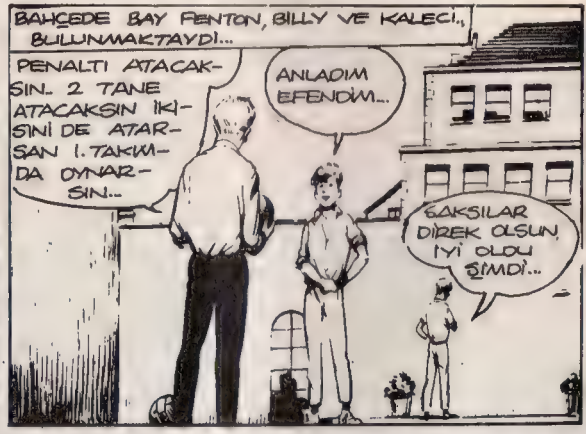

SENİ FRANSA'DA 1. TAKIMDA OYNATACAĞIM... ŞİMDİ ERKENDEN YATIN UÇAK SABAHLEYİN SAAT 10'DA KALKACAK...
PEKİ EFENDİM TEŞEKKÜR EDERİM..
ERTESİ GÜN...
BUGÜN PARİS'İ BİRAZ GEZERİZ... MAÇIMIZ YARIN OYNANACAK İNŞALLAH KAZANIRIZ..
BEN FRANSA'YI İLK DEFA GÖRÜYORUM...
BEN DE..
BÖYLECE.. PARİS'İ GEZMEYE BAŞLADILAR..
ÇIKALIM MI KULEYE?
BEN BABANEME KART ATMAM LAZIM..
O AKŞAM...
İNŞALLAH YARIN İYİ OYNARIM.. HELE PENALTI OLURSA.. PARLAR DA YARDIM EDER...
MAÇ SAATI GELMİŞTİ...
İYİ ŞANSLAR ÇOCUKLAR..
ÇOK KALABALIK VE BÜYÜK BİR STADYUM..
KENWOOD MAÇA ASILDI HEMEN.
AYAKKABILAR KOŞTURUYOR BENİ O TARAFA..
TAM ÖNÜME GELDİ ÇOK İYİ POZİSYONA GİRİYORUM..
ÇOK İYİ PAS VERDİ KÜÇÜK NE YAPACAK BAKALIM..
VE BİLLY ÇOK İYİ VURDU TOPA..
GOOOLL LLL!
ÇOK İYİ VURDUM TOPA... GALİBİZ NE GÜZEL...
FAKAT.. SERT VURUŞTAN AYAKKABI YIRTILMIŞTI AKSILIK..
BAY FENTON BİLLY BİR ÇİFT AYAKKABI VERİRMİSİNİZ?
EYVAH! ÇOK KÖTÜ NE YAPALIM...
DEĞİŞTİR HEMEN BİLLY.. ACELE ET..

(Devamı var)

HİKAYE

Karacanın Yavrusu

AĞA geç vakit uykudan kalkmış, kahvesini içmiş, iki katlı evinin avlusuna inmişti. Komşuları orada bekliyorlardı.

Ağa yeniden evlenecekti. Kasabadan bir kız alacaktı. O gün bağ arasında, büyük çınarın altında, karaca yavrusu kebap edilecek, misafirler ağırlanacak, söz kesilecekti.

Ağa bir elindeki tesbihi şıkırdatarak yanaşmaya:

— «Karacayı çıkar biyol, göreyim,» dedi.

Ağanın ilk karısından olan Ahmet de oradaydı. Altı yaşlarında kadar, durgun, epey zayıf bir oğlancıktı.

Ağanın binek atının kapatıldığı ahır, avluda bulunuyordu. Dışarıdaki konuşmaları duyan at kişnedi. Yanaşma kapının sürgüsünü çekti. Herkes merakla bekliyordu. Kapı aralandı, yanaşma içeriye girerken bacaklarının arasından ok gibi dışarıya fırlayan karaca yavrusu bir meledikten sonra avlunun duvarını aştı, göz açıp kapayacak kadar bir zaman içinde köy meydanını geçip ta ilerideki ahlat ağacının yanından kayboldu.

Ağa çok öfkelendi. Yanaşmanın üstüne yürüdü:

— «Aptal, sersem, ben sana karaca yavrusunu bağla demedim mi?»

Yanaşmanın eli ayağı titriyordu:

— «Bağladımdı ağam,» dedi.

Ağa oğluna döndü:

— «Sen mi ettin?» dedi. Neye ettin?

— «Karaca oğlağının anası her akşam karanlık basınca o yandaki ahlat ağacının yanına gelip meliyordu. Oğlak da bu sesi duyuyor, kurtulmaya çabalıyordu. Karaca anaya köyün köpekleri bile saldırmıyordu. Anaydı o, anladın mı baba, anaydı o karaca.»

Komşular susmuş, herkes şaşırmış dinliyorlardı. Ağa karaca oğlağının kaçtığını unutmuş gibi oğluna yaklaşmış, onun yüzüne inen yaş tanelerine bakıyordu. Çocuk yutkundu:

— «Benim de anam gelirdi o ahlat ağacının dibine. Oradan bana seslenir, beni uzaktan görmek isterdi. Ben de ona el sallardım. Bana «Ehmet, Ehmet, yavrım!..» diye ünlerdi. Sonra sen yanaşmaya gösterdin. O karıyı kovala, bir daha görmiyeceğim onu,» dedin. Anam gayri beni görmeye gelmez oldu. Elini ayağını, canını senin tarlalarında yitirdi anam. Zabunladı diye attın onu başından. Taze bir kız almaya kalktın.»

Çocuğun gözleri parlıyordu. Alt dudağı yavaş yavaş kıvrılıyor, ama konuşmasını bitirmeden ağlamak istemiyordu.

— «Ben anasız kaldım. Karaca yavrusuz, yavru da anasız kalmasın. Onu ben çözdüm bağından. Anasına varsın» diye...

Ağa yanaşmaya döndü:

— «Kısrağa eğeri vur,» dedi.

Eğildi, Ahmet'in omuzuna elini koydu:

— «Ananın köyüne varalım,» dedi. Karaca yavrusunun öyküsünü anlatırsın anana. Eh, belki de gönlünü eder, onu getiririz buraya.»

■ **Kemalettin TUĞCU**

ZİYA GÖKALP'TAN BİR ÖZLEM ŞİİRİ

Rüzgâr, rüzgâr nereye
Görünmez kanadını
Açmışsın gidiyorsun?

İnerken bu dereye
Gönlümün feryadını
Elbet işitiyorsun!

Uğrarsa eğer yolun
İçine İstanbul'un
Ferah saç diyarıma.

Git, evime selâm ver
Götür benden öpüşler
Sevgili kızlarıma!

■ **Ziya GÖKALP**

MASAL

Kurt ile Koyun

SALDIRIYA uğramış, şurasından burasından ısırılmış, köpeklere maskara olmuş bir kurt, yolun kenarında ölü gibi yığılmış yatıyordu:

O sırada önünden geçen bir koyunu gördü doğruldu:

— «Aman, aman» diye sızlandı. «Hâlim çok yaman Koyun kardeş... Bana biraz su getirir misin. Yiyecek et nasıl olsa bulabilirim. Ama içecek bir şey bulabilseydim.»

Fakat koyun, kurt'un niyetini sezmişti. Suyu getirtmek bahanesiyle onu yanına yaklaştıracak, sonra yalayıp yutacaktı.

— «Anlıyorum,» dedi. «Ben suyu getirince sen de eti bulmakta hiç zorluk çekmiyeceksin... Hoşça kal Bay Kurt.»

EZOP DEDE BU MASALI İLE BİZE NE ANLATMAK İSTİYOR ?

Demek ki, hilekâr kimselere yüz vermemeli, onların sözlerine güvenmemelidir.

HATIRDA KALACAK BAŞKA GÜZEL ÖĞÜTLER

- **Kötülüklerin unutulması için en iyi yol, onları bir daha yapmamaktır. İyiliklerin hatırda kalması için en iyi yol da, yapılan iyilikleri tekrarlamaktır.**
- **Ateşten bile sakınabilirsiniz. Ama kötü kişiden sakınmak zordur. Çok dikkatli olmalıdır.**
- **Kötülük hiç bir zaman iyi olamaz. Yeter ki insan daha kötü bir durumla karşılaşmasın.**
- **Kötü kişiler nereye gitseler, kötülüklerinden mutlaka bir iz bırakırlar.**

okullarda sizinle

Hazırlayan:
NİLGÜN ARANÇER

Selim Sırrı Tarcan İlkokulu

BU hafta sizlerle başlangıcı bir hayli eskilerde olan Selim Sırrı Tarcan İlkokulundayız. 1919'da «Nilüfer Hatun» adıyla kurulan okul çeşitli safhalardan geçerek 1958'de «Selim Sırrı Tarcan» adını almıştır.

Okulun bugünkü mevcudu 1112'dir. Bu sayının 611'i erkek, 501'i kızdır. 34 öğrencisi Adnan Özbay ve Ayşe Gönenç. Öğretmenler Vicdan Karaırmak, Serap Kıymaz, Sevgi Altınyaldız, Gülten Dayıoğlu, Hülya Özatalay, Ezel Aksu, Yıldız Özbaran, Bahriye Nakipler, İsmet Kandemir, Talip Helvacı, Refahat Çataloğlu, Neclâ Tuna, Sabahat Coşkuner, Nermin Arda, İrfan Demirel, Türkân Uygun, Sevilay Yener, Mehmet Koşar, Aliye Çörekçioğlu,, Şenay Yazıcıoğlu, İnci Döğenci, Sabahat İntepe, Abdurrahman Altınkaynak, Kubilay Altay, Mehpare Adalı, Ferruh Yılmaz, Nermin Mert, Sumru Telatar, Ha Kamacı, Hilal Gül, Güler Özcanlı ve Çiğdem Altınöz.

Okul'da sosyal yönden de faaliyet göze çarpmaktadır. Özellikle Bale ve folklör çalışmaları ön planda tutuluyor. Bunların yanısıra müzik ve spor çalışmaları da sürdürülüyor.

Haftaya yine başka bir okulda birlikteyiz.

Okulun Başarılı Öğrencileri

1/B sınıfından Mehmet Güler, Reylan Mazlum, Ester Bitop, Haldun Tun, Tümay Başar.

2/C sınıfından Hakan Kara, Cüneyt Uranur, Sonay Sezgin, İlknur Yazır, Sedef Konukma.

3/C sınıfından Canan Mavrengin, Alper Demiriş, Nuray Aralılar, Tülây Kızgir.

4/E sınıfından Burak Demirci, Ertay Örmen, Suha Saitoğlu, Zeynep Temel Tufat Uzuoğlu, Yael Menaşe.

5/B Nermin Mert, Mete Berki, Ünai Kasakaş, İrfan Kordo, Nil Kımızıer, Derya Çiçek.

Derslerinize Yardımcı Bilgiler

Elektrik masıl oluşur?

YÜZYILLARCA önce şimşek ve gökgürültüsü hakkında hiç kimse bir şey bilmezdi. Bazı kimseler, gökgürültüsünü, gök çatısında yuvarlanan dev kayaların çıkardığına inanırlardı. Onlara göre, düşen taşlar, bir buluttan bir buluta atlarken kıvılcım saçıyordu. Bazıları da gökgürültüsünü, yuvarlanan demir topların çıkardığına inanır; bu topların çarpışmasından şimşeğin oluştuğunu düşünürlerdi.

Bugün biz bu düşüncelerin doğru olmadığını biliyoruz. Göğün çatısı olduğuna taş ve demir topların bulunduğuna ve bunların gümbürdeyerek ışık çıkardığına inanmıyoruz. Şimşek hakkında artık birçok şeyle birlikte istersek küçük bir şimşeği nasıl oluşturacağımızı da biliyoruz.

KÜÇÜK BİR DENEY

Belki siz de kendi kendinize böyle bir deney yapmak istersiniz. Eğer hava kuru ve soğuk ise, bu kolayca gerçekleştirilebilir.

Ayaklarınızı halının üzerinde sürüyerek radyotöre kadar yürüyününz. Sonra parmağınızın ucunu radyatöre doğru uzatınız. Oda karanlıksa parmağınızla metal arasında atlayan bir kıvılcım göreceksiniz. Aynı zamanda elinizde hafif bir titreşim hissedeceksiniz.

Ilık ve havası kuru bir odada saçınızı taradığınız zaman bir çıtırtı duyacaksınız. Eğer gece ise tararken aynaya bakarsanız, yüzlerce küçük kıvılcımın uçuştuğunu göreceksiniz.

Ocak başında uyuyan kedinin sırtını okşayacak olursanız, elinizin karıncalandığını hissedecek, gene aynı çıtırtıyı işiteceksiniz.

Şimdi kendi kendinize şu soruları sorabilirsiniz. Tarakla saç arasındaki incecik ışık, bir şimşek olabilir mi? Gökgürültüsü, parmaktan metale atlayan kıvılcımın da çatırdayışı değil midir? Şimşek ve elektrik aynı şeyler olamaz *mı*?

TEHLİKELİ BİR DENEY

Yıllar önce Benjamin Franklin, bunu öğrenmek için iyi bir yol buldu. Fırtınalı bir günde oğluyla beraber kıra gittiler. Yanlarında uzun kuyruklu bir uçurutma, bir anahtar, kurdele ve bir sicim yumağı vardı. Biraz sonra havalandırdıkları uçurtma şimşek çakan bulutların arasına karıştı. Anahtar ve kurdele uçurtma sicimine bağlıydı.

Franklin kurdeleyi elinin içine aldı. Düşüncesine göre; eğer şimşek ve elektrik ayrı şey ise bir kısım elektrik, uçurtma ipinden aşağı incecik ve anahtara ulaşacaktı. Önce göze çarpan bir şey meydana gelmedi. Bir süre sonra yağmur başlamıştı. Islanan uçurtma ipi elektriği bulutlardan aşağı taşıdı. Bir ara kıvılcım anahtardan Franklin'in eline de atladı. Bu elektrik kıvılcımı idi. Kısa süre içinde kıvılcımlar gittikçe çoğaldı ve kuvvetlendi. Eğer elini tam zamanında çekmeseydi tehlikeli bir sarsıntı geçirebilirdi.

Bize, şimşek ışıklarının dev elektrik kıvılcımları olduğunu gösteren Franklin'in cesareti karşısında saygı duyuyoruz. Fakat Franklin'in bu deneyini hiç kimse denememeli. Çünkü çok tehlikeli olabilir. Unutmamalı ki bunu denemeye kalkan kimseler bulutlardan inen elektrik çarpmasıyla hayatlarını kaybedebilirler.

ELEKTRİKLİ BULUTLAR

Artık biliyoruz, dünya üzerinde her şey elektrik yüklüdür. Bunların birçoğu elektriği kendilerinde tutarlar. Bazıları da sürtme ile dışarı verirler.

Halının üzerinde kaydığımız zaman elektrik meydana geldiğini, tarağı saçımıza sürttüğümüz zaman tarağın elektrik yüklendiğini anlarız. Elinizi kedinin tüylerine sürtünce biz de elektrik yükleniriz.

Havada elektrikle yüklenen su damlacıkları, elektrik yüklü bir bulut meydana getirirler. Elektrik bir yerden bir yere atlayabildiği için kıvılcım veya ışık meydana getirir. Bazı zaman kıvılcım, bir buluttan başka bir buluta, bazen de buluttan ağaca veya eve atlar.

Zayıf bir şimşek kıvılcımı zor işitebilen bir çıtırtılı gürültü yapar. Fakat dev bir şimşeğin gürültüsü kilometrelerce öteden duyulabilir. Genellikle bir şimşekten çok uzak olduğumuz için sesin bize ulaşması zaman alır. Önce ışığı görür sonra sesi işitiriz. Eğer şimşek çok yakınımızda çakmışsa ışığı ve sesi aynı anda görür ve işitiriz. Şimşek çaktıktan sonra ses, buluttan buluta atlayarak her yöne doğru yayılır ve yankılanır. Bazen tepelerin ardına yönelir, böylece sesi tekrar tekrar duyarız. Bulutlardan ve tepelerden bir şeyler yuvarlanır gibi olur. Gökgürültüsünün böyle uzun uzun devam etmesi de bir yankılanma olayıdır

4 AŞ ve

HA..HA.. NE GÜZEL BİRA-İLE TOPLANTISI./KURKURU-YU ALMAYA GELDİM./
SEN DÜNYANIN EN ALÇAK ADAMISIN. BÜ-TÜN BUNLARIN HESA-BINI SENDEN SORA-CAĞIM HARNON. BU-NU BİLMİŞ OL./
TAMAM..TAMAM. HOŞ-ÇA KALIN. SİZİNLE BİR DAHA KARŞILAŞMAK İSTEMEM
DOUGH TOUGH DOUGH TOUGH
SAYIN ALBAYIM!/MÜ-KEMMEL BİR İŞ BA-ŞARDIK./
ALÇAKLAR HAYDUT-LAR./
SAKİN OL LAS-TİK!/SOĞUKKAN-LILIĞINI KAY-BETME./
BURADA KALACAĞIMI-ZI SANIYORLARSA ALDANIYORLAR./
BU KAPAK AÇILMIYOR./
ÇIKMAK İÇİN NE YAPACAĞIZ?
KULAĞIMA TUHAF BİR SU SESİ GELİYOR./
SUYUN.. SUYUN SEVİYESİ YÜKSELİ-YOR./

KURKURU

(Devamı Var

BULMACA OYUN EĞLENCE

Kimdir bu ateşli şair?

Ateşli bir şairimizdir. Vatan şairi olarak tanınmıştır. Geçen yüzyıl içinde Tekirdağ'da doğmuş, Istanbul'da yetişmiş, 20 yaşındayken şiir yazmaya başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğunun baskılı bir çağında hürriyet savaşı yapmıştır. Başına türlü felâketler gelmiş, sürgünlere gönderilmiştir... Ama oralarda en iyi eserlerini yazmıştır. Bunlardan bir kısmı da tiyatro eserleridir. Akif Bey, Vatan yahut Silistire gibi... 1888 yılında ölmüştür. Bolayır'da gömülüdür. Kimdir bu ateşli şair?

Doğur cevap verenlerin isimleri takdir listesinde yer alacaktır.

Söz Bilmecesi

Ben beş harfli bir sözüm.
Beni elinize alır okursunuz.
Sağdan sola okursanız bebeklerin
Ayağına giydirilirim.
4. 3. harflerim bir hayvandır.
4. 1. harflerim beyazdır.
1. 4. 5. harflerim mutfakta bulunur.
1. 4. 3. harflerim apartımanın üst üste gelen bölümlerinin adıdır.

Sıkı dur kalkışa geçiyoruz

Doğan Kardeş'in BİLGİLİ OKUYUCULARI

Cevabı Ömer Seyfettin olan bilgi bulmacamıza doğru cevap veren bilgili okuyucularımızın isimlerini vermeye devam ediyoruz. Her birini ayrı ayrı tebrik ederiz :

Samih Tanı (Çanakkale), Sermet Mumcuoğlu (Istanbul), Ufuk Abiçgil (Ankara), Abidin Zabsız (Istanbul), Funda Ergün (İzmir), Noyan Feran (Ankara), Dilek Kahraman (Ankara), Ümit Ünal (Istanbul), Cenk Toktamış (Istanbul), Metin Salt (Eskişehir), Cen Salt (Eskişehir), Cengizhan Aktan (Keşan), Ali Albayrak (Hatay), Erhan Somer (Malatya), Mehmet Özyurt (Nizip) Çağatay Üstün (İzmir) Ali Çevikel (Zonguldak) Ramazan Köroğlu (Göksun), Faral Emir (İzmir), Can Zaloğlu (Istanbul) Mesut Paz (Kütahya), Okan Karaköse ve Altuğ Karaköse (Aydın), Müfit T. Baykal (Istanbul) Hayati Tuncer (Tokat), Sertaç Ünal (Tokat), Muammer Karabay (Ankara) Kemal Us (Ankara), Refika Aslan (Istanbul), Ahmet Karacişer (Tömük), Mahmut Göl (Çorum), Samime Arslan (Göksun), Rauf Güngör (Mersin), Jak Şaşmaz (İzmir), Hilmi Kurgan (Muğla), İlyas Yılmaz (Adana).

(Devamı gelecek sayıda)

Bir Fıkramız var

EVİN NUMARASI

Küçük Erol'un okulda ilk günüydü. Öğretmeni de ona evinin numarası kaç olduğunu sormuştu.

— «Bilmiyorum» dedi Erol utanarak.

Öğretmeni bunun üzerine: «Peki... Öyleyse yarın getirirsin» dedi... Erol o günkü derslerini okuduktan sonra evine gitti.

Ertesi sabah öğretmen sordu:

— «Getirdin mi çocuğum?»

— «Hayır» diye cevap verdi Erol. «Evin numarası kapıya çiviliydi. Sökemedim öğretmenim.»

SÜRPRİZLER * FAYDALI HİZMETLER *** OKUYUCU KULÜBÜ *** İNDİRİMLİ ABONE ÜCRETİ *** İLÂVE CEP ROMANI *** VE BOL HEDİYE DAĞITIMI *****

DOĞAN KARDEŞ, 9 MAYIS PAZAR, ANNELER GÜNÜ İÇİN ÖZEL BİR SAYI HAZIRLIYOR

3 Mayıs günü piyasaya çıkacak ve bütün annelere bir kutlama mesajı taşıyacak olan bu özel sayıda adınızın da bulunmasını isterseniz aşağıdaki kuponu hemen doldurarak adresimize gönderiniz. Bu kuponu dergimizden kesmek istemezseniz aynını ayrı bir kâğıda yazarak postalayabilirsiniz.

DOĞAN KARDEŞ DERGİSİNE

Türbedar Sokak 22, Divanyolu, Istanbul (Anneler Günü Sayısı)

Doğan Kardeş'in Anneler Günü hediye sayısında benim de adımın bulunmasını istiyor ve aşağıda bildiriyorum.

ADIM : *BULUNDUĞUM İL :*

DOĞAN KARDEŞ İndirimli Abone Ücreti

Her hafta 250 kuruş vererek yılda 52 DOĞAN KARDEŞ için 130 lira ödemek yerine bir defada 100 lira verip bütün yıl kapınıza 52 DOĞAN KARDEŞ gelmesini istemez misiniz? O halde aşağıki formla en yakın İş Bankası Şubesine giderek 100 lira yatırınız. Fakat adresinizi yazdırmayı sakın unutmayın.

(Okuyucularımızdan Ömer Cengiz, Canan Taşdemir, Yusuf Zahit Gündoğdu. Adresleriniz gelmediği için derginizi gönderemiyoruz; Özgür Şendoğan; adresinizde bulunmadığınızdan derginiz geri geldi, yeni adres bildirin.)

DOĞAN KARDEŞ YILLIK İNDİRİMLİ ABONE FORMU

..... **İş Bankası Şubesi**

Adım : .....

Adresim : .....

52 adet Doğan Kardeş için indirimli abone ücreti olan 100 lirayı ilgililere iletilmek üzere İSTANBUL İŞ BANKASI TÜRBE ŞUBESİ 1183 NUMARALI NEŞRİYAT A. Ş. HESABI'na havale etmenizi rica ederim.

Fârâbî

(Baştarafı 17. sayfada)

diyse de Fârâbî buna itiraz etti.

— «Ben sizden günlük geçim istedim. Bu ise dört dirhem (128 gram) gümüştür. Fazlasını kabul etmem.

Fârâbî, ömrünün sonuna kadar bununla yetinmiş, bu arada pek çok eser yazmış, Seyfüddevle'nin Şam'ı fethetmesi üzerine gidip bu şehirde yerleşerek 950 tarihinde seksen yaşındayken vefat etmiştir.

Kimse ile görüşmediği ve kitap yazmayı ders vermiye tercih ettiği için Şam'da kendisini tanıyan azdı. Bu yüzden cenaze namazında Seyfüddevle'nin dört adamından başka kimse bulunmadı. Şehrin dışında Babüssagir'de gömüldü. Aralarında yirmi cilt tutanı da bulunan yetmiş kadar eser yazmıştır. Şöhreti doğuda ve batıda yayılmış, Avrupalılar kendisini Alfarabus diye adlandırmışlardır. Felsefede en büyük Aristo sayıldığı için de kendisi Başöğretmen diye anılmıştır. ■

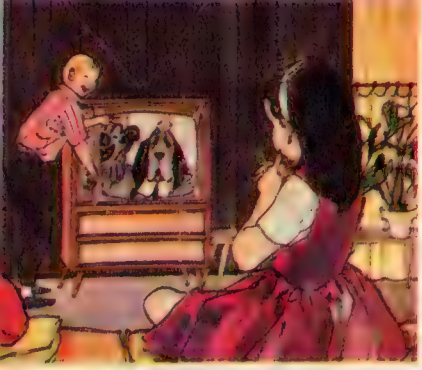

TELEVİZYON NEDİR, NASIL ÇALIŞIR?

Kameralar Işığa Muhtaçtır -5-

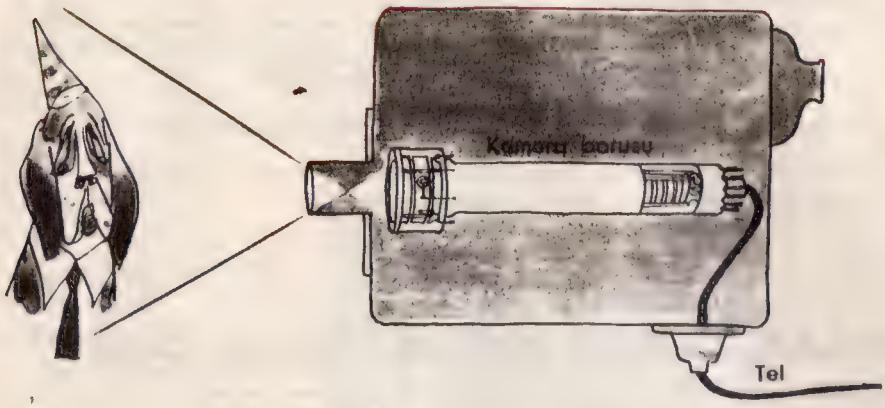

IŞIK yokken hiç bir şeyi göremezsiniz. Gözler ancak bir resmi getirecek ışık olduğu zaman görebilirler.

Televizyon kameraları, stüdyoda sizin yerinize görürler. Stüdyodan çıkan ışık, sahnede dolaşır. Oyuncular ve diğer cisimlerden sahnenin üzerine yansır. Yansıyan ışık televizyon kamerasına resim getirir. Bir televizyon kamerası, sizin fotoğraf makineniz gibi değildir. Televizyon kamerasında film yoktur. Ama bunun yerine, içinde bir kamera tüpü vardır. Kamera tüpünün özel bir görevi vardır. Elektrik yapmak için ışık kullanılır. Her gün gördüğünüz elektrik ampulleri ise elektrikten ışık yaparlar. Kamera tüpü bunun tersine çalışır. Resim kameranın içine ışık olarak girer. Oradan elektrik olarak çıkar.

(Haftaya başka bir bölüm)

Olağan Dışı Bir Arkadaşlık

GELİYORUM, BEKLE...

AMERİKA'nın Kaliforniya şehrinde bir aile var. Hayvan sevgisiyle tanınmış bir aile... Evlerinin arkası hayvanat bahçesi gibidir. Bildiğimiz kedilerden, köpeklerden tutunuz da sansarlara varıncaya kadar çeşitli hayvancıklar. Bu arada, aileye bir gemici tarafından hediye edilmiş bir dişi maymun var ki «Kartopu» adındaki beyaz kedi yavrusu ile kurduğu arkadaşlık herkesi şaşırtmıştır. Maymunun da adı Alis'tir.

Alis'le Kartopu'nun arkadaşlığı olağan dışı görünüyor. Ama iki hayvan öylesine kaynaşmıştır ki, aynı cinsten sanırsınız.

Alis, aslında utangaç bir hayvandı. Bir direğin tepesine kurulmuş olan yuvasına âdeta saklanıyordu. Fakat Kartopu ortaya çıkınca iş değişti. Alis bu küçük kedi yavrusuna bir muhabbet bağladı ki sormayın. Gerçekten kar gibi beyaz kedi yavrusunu yanından ayırmıyordu. Sanki şimdi yaşamanın tadına varmıştı.

Alis bütün gün Kartopu'nu gözü önünden ayırmıyor. Ama bu hal onları besliyen bahçe sahibini de düşündürmüyor değil. Ya Kartopu, bütün yavru kediler gibi gittikçe büyüyerek ayrılmak, kaçmak isterse... O zaman ona bir ana şefkatiyle bağlanmış olan zavallı maymuncağızın hali ne olur? ■

YAVRUM BENİM!

ANNENE BİR ÖPÜCÜK VER

DUR BAKAYIM, PİRE VAR MI?

OF, CANIM SIKILIYOR!

SEN Mİ, BEN Mİ?

uzaydan saldırı

⑦ HEDEF DÜNYA

DÜNYAYI KURTARMAK İÇİN KAÇAN KARG'IN PEŞİNE DÜŞEN KAPTAN GRULL VE ARKADAŞLARI KARG'IN İZİNİ KAYBEDERLER. KARG LONDRA'YA ULAŞMIŞTIR.

ŞEHRE GELİYORUM. KAPTAN PEŞİME DÜŞMÜŞTÜR.

KARG TRENÜSTÜNTE YOLCULUK EDİYORDU...

BİLETİM YOK. PARAMDA YOK İSTASYONA GELMEDEN KAÇMALIYIM.

SIÇRAYARAK KÖPRÜYE ASILDI..

GÜCÜMÜ KULLANMAK İÇİN DEĞİŞMELİYİM.

KARG KÖPRÜYE ATLAMAYI BAŞARDI.

İNSAN KILIĞINDA BUNU YAPAMAZDIM!

FAKAT ŞİMDİ NE YAPACAĞIM!

KÖPRÜNÜN YANINDA Kİ ADAMLARI GÖRDÜ.

BİR KİŞİYE KARŞI ALTI Kİ. Sİ HA!

KAPA ÇENENİ!

(Devamı Var)

Cancan ile afacan